

Examenbespreking Maatschappijwetenschappen vwo pilot

Woensdag 24 mei 2017, 15.30 – 17.30 uur

Aanwezig: 3 docenten, 5 vertegenwoordigers van Cito, CvTE en SLO, daarnaast de voorzitter en notulist.

Opmerking: Het antwoordmodel van het CvTE is bindend.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Het verslag geeft slechts de discussie weer die gevoerd is over mogelijke antwoorden.

Aanwezigen maakten de volgende algemene opmerkingen:

- Goed examen (wel met enkele 'haken en ogen')
- In het algemeen was het niet heel moeilijk en goed te doen; ook omdat een aantal kernconcepten al gegeven was.
- Gelukkig niet al te uitgebreid (22 vragen; minder dan eerdere jaren). Ook wat betreft omvang dus goed te maken door leerlingen.
- Sommige leerlingen gaven aan dat het wel veel 'concept-context' vragen zijn.
- Opgaven zijn hier en daar wel wat saai, met wat oudere bronnen; een enkele keer was de samenhang ook niet altijd duidelijk.
- Er zat ook enige maatschappijleer-leerstof in.
- De aanwijzing 'noem de naam van het kernconcept' – is dit jaar nieuw in de pilot examens en dat was wel verwarrend voor een aantal leerlingen.
De aanwezige docenten zijn van mening dat 'zoals het voorheen werd gevraagd voldoende duidelijk is'. Het kernconcept werd in principe altijd wel genoemd door de leerlingen in het antwoord. Advies is om de nieuwe aanwijzing/vermelding in het vervolg niet meer te hanteren.
- Het examen was redelijk goed na te kijken. Met uitzondering van enkele vragen. De structuur was bij elke opgave direct al duidelijk.
- De docenten spreken de hoop uit dat in de toekomst dit soort examens zullen blijven. Het geeft goed het karakter van het nieuwe programma weer. Er is minder nadruk op contexten en meer op inzicht in het gebruik en toepassen van kernconcepten
- Een docent mist enigszins de internationale politieke en machtsverhoudingen.

Opmerkingen per vraag:

In voorkomende gevallen kan vermeld worden in vet: **Graag aankaarten bij CvTE**

Opgave 1 Solidariteit in het pensioenstelsel	
Algemeen: Niet zo'n interessant thema	
1	Er hoeven niet per se percentages worden genoemd; wel nadrukkelijk de betreffende groep.
2	De vraag naar binding op basis van het pensioenstelsel: deze veronderstelling is wellicht wat vreemd, omdat het pensioenstelsel wettelijk verplicht is.

	Sommige leerlingen hebben e.e.a. uitgelegd op het niveau van de samenleving uitgelegd. De vraag is op zich wel te doen.
3	-
4	-
5	Dit staat niet expliciet in de syllabus; politieke stromingen is stof die tot maatschappijleer behoort. Bij nader inzien staat deze stof enigszins impliciet in de syllabus. In de praktijk leverde het niet veel problemen op. Als een pijler in het antwoord zou ook socialisme genoemd mogen worden (ipv sociaal democratie). Graag aankaarten bij het CvTE. Bezwaar / onduidelijkheid: Het is de vraag of stof die valt onder maatschappijleer ook in het examen maatschappijwetenschappen bevraagd mag worden. Hier moet duidelijkheid over geboden worden.
6	- Enkele leerlingen noemen hier ook globalisering; maar dat is op zich niet goed. - Naar aanleiding van dit correctiemodel bij deze vraag: verzoek om in de toekomst geen punten toekennen voor het alleen noemen van het kernconcept. In dit correctiemodel leidt dit bij deze vraag wel tot een punt!
Opgave 2 De Europese Unie en het vluchtelingenvraagstuk	
Algemeen: Op zich een mooi vraagstuk, maar wel al een wat verouderd thema. Het is ook wat 'institutioneel', terwijl er meerdere interessante kanten aan zitten.	
7	-
8	Dit staat wellicht niet letterlijk in de syllabus; best een heel moeilijke vraag om te beantwoorden. De machtsdeling is een belangrijk aspect in het antwoord. Bijna geen enkele leerling komt hier tot het (volledig) goede antwoord. Er wordt hier heel veel doordening/inzicht van de leerling verwacht.
9	Mooie vraag!
10	Mening van meerdere docenten: Tekst 2 is juist samenwerking en in tekst 3 is sprake van dwang. Zou tekst 2 daarmee ook goed kunnen zijn? Mits goed beargumenteerd. Dat staat echter niet in het correctievoorschrift. De docenten vinden tekst 2 ook goed. (met ondermeer als onderbouwing: er wordt een compromis bereikt; de stok zonder dwang). Graag aankaarten bij CvTE, die hier een oordeel over moet vellen.
11	-
12	Sommige leerlingen noemen hele vage maatregelen. Het is wel lastig de grens te trekken of het dan daadwerkelijk een beleidsmaatregel is. Op zich was het een wel prima vraag.
Opgave 3 De globaliseringsparadox	
Algemeen: Interessante vwo vraag. Mooie opgave en op niveau. Deze vragen zijn goed determinerende vragen: hier zie je goed het onderscheid tussen goede en minder goede leerlingen.	
13	Goede vraag, met veel mogelijkheden; verhouding en binding zijn namelijk ook mogelijk, mits goed onderbouwd.
14	-

15	<p>Begrip democratische legitimiteit staat niet zo letterlijk in de syllabus. Leerlingen moeten hier gaan combineren en inzicht tonen. Wellicht best een mooie vraag maar ook lastig te beoordelen; omdat leerlingen soms best een plausibele uitleg geven, die niet in het antwoordmodel staat.</p> <p>Er zijn daarmee ook andere plausibele redeneringen die logisch samenhangen. Hier vraag je immers redeneringen van leerlingen.</p> <p>Graag aankaarten bij CvTE omdat nu het eerste deel van het antwoord een bindend karakter heeft. Dit wordt als onterecht ervaren. Immers andere redeneringen zijn ook mogelijk.</p>
<p>Opgave 4 Onderzoek naar discriminatie op de arbeidsmarkt</p> <p>Algemeen: Redelijk te doen en wel een mooie opgave. Er komen veel begrippen aan de orde.</p>	
16	Correlatie als antwoord hoe dan ook fout rekenen (cf. antwoordmodel)
17	-
18	-
19	Relatief makkelijke vraag.
20	<p>Verhouding en sociale ongelijkheid liggen in de antwoorden van leerlingen wel vaak in elkaars verlengde.</p> <p>Nb. Ook een ander kernconcept (bijvoorbeeld macht) kan hier gekozen worden.</p>
21	<p>Sommige leerlingen geven hier als antwoord: marxistische benadering met een goede onderbouwing.</p> <p>Graag aankaarten bij CvTE of dit antwoord ook wordt toegestaan.</p>
22	-